

Zasavski TEDNIK

Stev. 44

TRBOVLJE, 4. novembra 1959

Cena 10 din — Leto XII

Izdaja »Zasavski tednik« v Trbovljah. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Stane Suštar. — Naslov uredništva in uprave: »Zasavski tednik«, Trbovlje 1 Trg revolucije 28 — Telefon 80-181. — Račun pri Komunalni banki Trbovlje 600-114-1-146. — List izhaja vsako sredo. — Letna naročnina 480 din. polletna 240 din. četrtletna 120 din. mesečna 40 din. Cena izdava v kolportu: 10 din. — Tiskarna časopisnega podjetja »Delo« v Ljubljani. — Rokopisi ki morajo biti v uredništvu najkasneje vsak ponedeljek se ne vračajo.

DOGODEK TEDNA

V torek, 3. novembra, je bila odprta v veliki veži Delavskega doma v Trbovljah razstava umetniških del Moše Pijada. Po vsej Sloveniji je že krožila ta razstava. Tako so si jo ogledali že v Mariboru, Ljutomeru, Murski Soboti, Pljuju in Celju, sedaj pa je razstava odprta v Trbovljah v dneih od 3. do 15. novembra — Pričujoča razstava nam posreduje v celoti 44 del, od teh 30 olj in pastelov, kar je skoro polovica umetnikovega opusa, ter 14 risb.

Ta razstava v Trbovljah nam bo omogočila, da bomo Mošo Pijada, ki ga poznamo predvsem kot revolucionarja, državnika in diplomata, spoznali neposredno tudi kot slikarskega umetnika.

PLENUM OKRAJNEGA KOMITEJA ZKS LJUBLJANA

Zagotoviti še uspešnejšo proizvodnjo in produktivnost

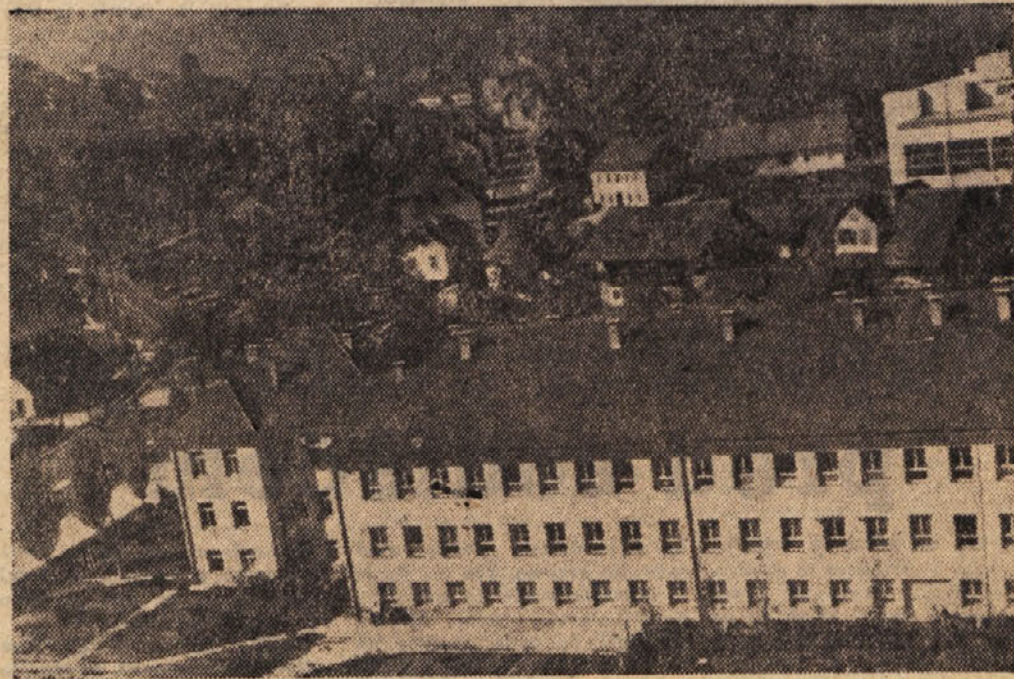
Na plenarnem zasedanju okrajnega komiteja ZKS Ljubljana so prejšnji torek razpravljali o realnih možnostih za izpolnitev osnovne naloge perspektivnega plana v ljubljanskem okraju za prihodnje leto. Sama razprava kot poročilo so zadevali vprašanje gospodarskega razvoja na območju ljubljanskega okraja, na kateri je bilo med drugim ugotovljeno, da se hitro bližajo roki, ko bo treba sestaviti družbene plane za prihodnje leto. Vse to pa narekuje pregled dosežene realizacije proizvodnje in posameznih gospodarskih vejah; prav tako, kako poteka izpolnjevanje petletnega perspektivnega načrta in kakšne so možnosti, da ta plan izvršimo že prihodnje leto.

V prvih treh letih so naši delovni kolektivi dosegli planirano proizvodnjo z okrog 104%, v posameznih primerih pa celo več. Do sedaj dosežena proizvodnja pa v primerjavi s celotnim perspektivnim načrtom kaže, da bo letošnje dosegeno 87% tega plana, kar je ugodno glede na hitro naraščanje izvrševanja plana v drugem razdobju.

Eden bistvenih elementov, ki je bil tudi pogoj za dobro realizacijo družbenega plana, je

bil vsekakor nagrajevanje po učinku v letošnjem letu. Slabše pa je v tem pogledu izpolnjevanje perspektivnega načrta investicij. Glede na perspektivni plan znaša realizacija gospodarskih investicij z oceno za zadnje tromesečje tega leta 52%, v negospodarskih investicijah pa 56%. To nam kaže, da bo treba investicijam v bodoče posvetiti več skrbi kot doslej. Ljudski odbori bodo morali usmeriti investicijsko politiko v to, da bodo razpoložljiva investicijska sredstva iz svojih skladov ali pa skladov gospodarske organizacije usmerjali predvsem v kmetijstvo, trgovino, obrt, turizem in gostinstvo. Prav tako pa tudi v tisto industrijo, ki je namenjena zvišanju življenjskega standarda v najširšem smislu, oziroma v tisto, ki z relativno majhnimi sredstvi zagotavlja občutno povečanje proizvodnje in dohodkov.

Plenum je prav tako ugotovil, da so dane vse možnosti, da petletni perspektivni plan gospodarskega razvoja ljubljanskega okraja izpolnimo že prihodnje leto. Za doseg tega cilja pa je treba povečati napore in prizadevanja, da bi v perspektivnem planu začetno bruto proizvodnjo dosegli že leta 1960, kar seveda ne bo lahko ter bo treba na terenu temeljito pregledati stanje in napraviti ustrezne zaključke za doseg cilja.

ZAGORJE RASTE IN SE ŠIRI, NOVE STANOVANJSKE HIŠE MU DAJEJO LEPSO PODOBO V SREDINI ZDRAVSTVENI DOM.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OBČINE TRBOVLJE

Kopica nerešenih nalog

Razvoj trboveljske občine kaže v letošnjem letu na vseh področjih dela znaten napredek. Tudi glede izvršitve letošnjega družbenega plana lahko skoro za gotovo rečemo, da bo v celoti izpolnjen in celo presežen. Na sedežu občine se pa že temeljito pripravljajo na sprejem družbenega načrta za leto 1960 in ga bo mogoče takoj potrditi, ko bodo znani zvezni, republiški in okrajni instrumenti.

V razgovoru s predsednikom občine Trbovlje, Martinom Goskom, smo začeli razpravljati o kopici nalog, ki so nerešene in so v načrtu, da se izvedejo v bližnji prihodnosti. Našega opaznika je zanimalo vprašanje

gradnje Zasavske ceste, saj bo rešitev tega problema glede na gradnjo sedmerih hidroelektrarn na Savi postalo še bolj aktualno in pereče — ne glede na to, da je gradnja Zasavske ceste utemeljena iz gospodarskih, političnih, turističnih in še drugih razlogov. Razvoj našega gospodarstva in pa potrebe po električni energiji so vedno večje, zato bo gradnja HC na Savi velikega pomena za nadaljnji razvoj našega gospodarstva in bo potreba Zasavske ceste še dosti večja.

Po izjavah odločilnih čelnikov kaže, bodo prihodnje spornosti začeli z gradnjo Zasavske ceste, ki je, kakor smo že večkrat poudarjali, nujno potrebna, saj so za naše splošno gospodarstvo izredno važni trije veliki industrijski kraji Trbovlje, Hrastnik in Zagorje. Prav zaradi pomanjkanja prometne ceste od ostale Slovenije — če izvzamemo železniško zvezo — skoro popolnoma odrezani, zlasti še od republiške metropole.

Drug, nič manj pereč problem trboveljske občine in njenega prebivalstva je preskrba zadostnih količin pitne vode. Izgradnja vodovoda je v Trbovljah problem številka 1. Treba je izreči priznanje Komunalni Trbovlje, ki se je zelo potrudila, da najde potrebne studence. Tu obstajata za trboveljsko občino dve vprašanji: zajetje novih studencev in pa zanje potrebno vodovodno omrežje. Ker je v planu izvirka pri Mitovškem

slapu odpadla, pride v poštev zajetje studenca pod Ojstrico, kjer je voda zdrava in daje tudi dovolj sekundarnih litrov.

Eno je torej v našem kraju, namreč zajetje potrebnih izvirkov vode, ki bodo zadostovali za potrebe vseh občanov — drugo pa sedanje vodovodno omrežje, ki je kot rečeto, kajti več kot polovica vode steče v nič

same železniške postaje. Vse to se sedaj že rešuje in je tesno povezano z rekonstrukcijo trboveljske cementne tovarne, s katero so pravkar pričeli. Ta problem bo razen vodovoda ena izmed najvažnejših nalog občine v prihodnjem letu.

Mimo navedenih vprašanj pa je še vrsta drugih problemov, kot na primer rešitev vpraša-

NAŠ NOVI ROMAN

Zaradi nepričakovanih ovir ne moremo pričeti z objavljanjem napovedanega romana »Začelo se je v Jemen«, pač pa sporočamo našim naročnikom in bralcem »Zasavskega tednika«, da bomo v prihodnji številki začeli priobčevati kriminalni in ljubzenski roman

SKRIVNOST DVEH BRATOV

Upamo, da bomo bralcem našega lista s pričujočim romanom ustregli ter prosimo, da opozorite na našo novo povest tudi svoje prijatelje in znance.

Prihodnjo sredo — naš novi roman!

UREDNIŠTVO

7 dni po smrti

HRUŠČEV O SKLICANJU SESTANKA NAJVIŠJIH

Na zasedanju Vrhovnega sovjeta je govoril premier Hruščev, ki je predvsem poudaril nujnost miroljubnega sožitja in širše sodelovanja med državami. Glavna vprašanja na konferenci naj bi bila razorožitev, Nemčija in Berlin. Pozitivna ocenitev de Gaullova izjave o Alžiriji s poudarkom, da morajo stediti dejanja. Želja, da bi Kitajci in Indijci mirno rešili obmejne spore. Poziv Vrhovnega sovjeta parlamentarnemu vsesa sveta, naj podprejo razorožitev.

ATOMSKA KONFERENCA

V Zenevi se nadaljuje atomska konferenca med delegati ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze glede prenehanja jedrskih poskusov. Sovjetsko delegacijo vodi Semjon Čarapkin, angleško sir Michael Wright, ameriško pa James Wadsworth.

POZIV AFRIŠKIH NEODVISNIH DRŽAV

Neodvisne afriške države so pred dnevi razdelile novinarjem pisemno izjavo v zvezi z alžirskim dnem: »Poziv vsem miroljubnim narodom ob alžirskem dnevu«. Brez poglavlja v Afriki ni mogoče končati vojne. Neodvisne afriške države so vzele na znanje stališče generala de Gaulle dne 15. septembra, da končno priznava Alžircem pravico do samoodločbe, in izražajo zadovoljstvo v zvezi z odgovorom začasne alžirske vlade dne 28. septembra.

NEREDI V BELGIJSKEM KONGU

V Belgijskem Kongu je prišlo v soboto, 31. oktobra, do večjih neredov po demonstracijah, ki so jih organizirale narodno gibanje za neodvisnost. Po poročilih belgijske agencije je bilo pri neredih 24 mrtvih in večje številno ranjenih.

NAS NI STRAH, NASMO ŠIBKI

V nedeljo je govoril indijski premier Nehru na zborovanju stranke kongresa, ki se ga je udeležilo nad 50.000 ljudi, ter izjavil, da se Indija ne bo prestrašila zato, ker Kitajska uporablja silo v zvezi z obmejnimi problemi. Kitajska je lahko velika sila, toda tudi Indija ni majhna. Nehru je še dejal: »Nas ni strah, niti nismo šibki. Politika se v osnovi ne bo spremenila. Našo zunanjo politiko smo izoblikovali v indijskem nacionalnem kongresu pred 30 leti in se ne moremo spreminjati, kakor piha veter.«

V REME

ZA CAS OD 6. NOVEMBRA DO 15. NOVEMBRA: Okrog 8. novembra poslabšanje s krajevnimi padavinami. Slučajno bo suho vreme prevladovalo približno do 10. novembra. V nadaljnjem poteku bo prevladovalo deževno vreme. Vmesno izboljšanje ne bo trajalo več kot en dan. — Sredi novembra hladitev.

KONGRES DEMOKRŠČANSKE STRANKE V ITALIJI

Prejšnji teden se je končal v Firencah kongres demokrščanske stranke, na katerem je zmagovalo sedanje vodstvo, ki ima v novem glavnem svetu 52 pristavev. Bivši tajnik Fanfani ima 36 pristavev.

PROSLAVA 40-LETNICE SKOLNA DOBOVCU 25. OKTOBRA. ZDRUŽENA Z OTVORITVJO NA NOVOPREUREJENE SMUČARŠKE KOČE.

SE O STANOVANJSKI REFORMI

Točkovanje stanovanj

Zanimanje za novo uredbo o stanovanjskih najemninah je razumljivo: vsakdo bi rad vedel, koliko bo plačal po novem za svoje stanovanje. Vsi tisti, ki še nimajo stanovanj, pa upajo da jih bodo v kratkem dobili in se vprašujejo, koliko nebi bo veljalo stanovanje, ki jim je ljubljeno. In podobno. Skratka: zanimanje naših ljudi za stanovanjsko reformo je docela razumljivo, zato radi preberemo vse tisto, kar jih v zvezi s tem zanima. Razumljivo je, da vsega ne moremo povedati, ker doslej ni bilo mogoče objaviti vseh podrobnosti o stanovanjski reformi. Zato v tem času občinski odbori SZDL in druge politične organizacije pripravljajo posvetovanja svojih članov, na katerem bodo govorili samo o stanovanjski reformi in še o nekaterih drugih važnih vprašanjih, ki zanimajo ljudi.

Najbolj ljudi zanimajo osnove za točkovanje stanovanj. Pred kratkim je bil objavljen osnutek pravilnika o ugotavljanju vrednosti stanovanj v zvezi z novimi metodami v finansiranju stanovanjske graditve. Kaže, da bo začel pravilnik veljati po uveljavitvi zakona o finansiranju stanovanjske graditve in drugih ukrepov Zvezne ljudske skupščine. Osnutek pravilnika določa, da se ugotovi vrednost stanovanj v hišah, dograjenih do 1. januarja 1959. Za dograjeno pa velja stanovanje, ki je usposobljeno za vsoitev. Vrednost stanovanja se ugotovi za stanovanje v celoti, ne glede na število gospodinjstev v njem.

Vrednost stanovanja bi se ugotovila za kvadratni meter stanovanjske površine s cenitvijo po metodi točkovanja. Ugotovili bi jo občinski ljudski odbori, ki lahko razen odločbe, da se vrednost stanovanja ugotovi s cenitvijo (ob upoštevanju gradbenih stroškov po tekočih cenah, obrabi hiše oziroma stanovanja, položaja stanovanja v hiši in njegove kakovosti) in določijo ter ocenijo tudi po drugih elementih, ki vplivajo na praktično uporabo stanovanja. Vrednost stanovanja bi se izračunala s seštevanjem točk, ki stanovanju ustrezajo. Cenilna vrednost ene točke je za dajalčena orienacijsko in znaša 450 dinarjev, s tem, da se vrednost še preveri, preden odo uveljavljeni predpisi o ugotavljanju vrednosti stanovanja.

Predložen osnutek pravilnika je osnovni, ne pa tudi odločilni element v določanju ekonomske najemnine. Občinski ljudski odbori lahko odredijo, da bo čas amortizacije iste (po zveznih predpisih) ali drugače, kar pa bo v jugoslovanskem povprečju sto let) daljši ali krajši, nadalje lahko predpiše, da nosilci stanovanjske pravice v dolo-

čenih okrajih mesta plačajo večjo najemnino glede na cono, kjer hiša stoji, ali pa izda odlok o raznih oiaševah, tako da bo znesek najemnine pod jugoslovanskim povprečjem. Kar je nosilec stanovanjske pravice sam vložil v stanovanje po 15. maju 1945, ne bo vštetu v osnovno za amortizacijo.

Sistem ugotavljanja vrednosti stanovanja po osnutku pravilnika je bil preverjen v 176 stanovanjih v Ljubljani. Vrednost so ugotavljali uslužbenici raznih organov in služb ljudskih odborov, ki so za to delo po danih napotkih lahko uspešno opravili. Pa tudi stanovalec bi lahko izračunal in ugotovil vrednost točke, v tem ko bo znesek ekonomske najemnine znan, se bo uveljavljenju predpisov ljudskih odborov.

Pri seznanjanju javnosti z novimi zakonskimi predpisi o finansiranju stanovanjske izgradnje je posebno važan izraz »ekonomska najemнина«. V ekonomski najemninah se mora dejansko zrealizirati vrednost stanovanja, ugotovljena po predloženem sistemu točkovanja. Ekonomska najemнина pa v naših pogojih dejansko ni to v pravem

pomenu besede, ker je v njej izražena družbena cena stanovanja, kar znaša amortizacijski rok sto let.

Nova, ekonomska najemнина v naših pogojih predvsem zagotavlja stroške vzdrževanja in popraviljanja hiše ter zamenjavo vrednosti stanovanja, vtem ko je razširjena reprodukcija stanovanjskega sklada večidel zagotovljena iz družbenih sredstev gospodarskih organizacij in ljudskih odborov ter iz drugih virov, ki jih dobiva stanovanjsko izgradnjo. Nova najemнина je torej po imenu značilna za ta pojav v ekonomiki, vtem ko njen zneski pravzaprav ustrezajo realnim možnostim delavcev in uslužbencev in drugih stanovancev v naši državi.

Po tabelah za ugotavljanje vrednosti stanovanja imamo dve vrsti točk: pozitivne, katerih skupno vrednost kaže cenitev stanovanja, in negativne, ki kažejo, kakšna je uporabna vrednost stanovanja. Negativne točke se odštejejo od skupne vsote točk. Osnutek pravilnika predvideva, da se za stanovanje, katerih vrednost na kvadratni meter bi znašala od 11 500 do 20 000 dinarjev (slaba stanovanja), najemnine letno razdeli tako, da gre več sredstev za vzdrževanje (popravila) kakor za amortizacijo. Za saba stanovanja, katerih vrednost na kvadratnega metra ne presega 11 500 dinarjev, bi šla vsa najemнина za vzdrževanje in popravila. Za takšna stanovanja kajpada ni amortizacije.

nja Dijaškega doma v Trbovljah. Tak dom je v Trbovljah glede na gimnazijo in še druge srednje šole v kraju potreben, čeprav je trenutno v dijaškem domu samo 1 Trboveljčan. To vprašanje bo Oblo Trbovlje reševal v okrajnem merilu ter bi bilo najbolje, če bi mislili na ridanje novega dijaškega doma, kajti sedanji dom, ki služi po vojni srednješolskim dijakom, naj se izroči njegovemu prvotnemu namenu, namreč da postane otroški vrtec, kateremu namenu delno že sedaj služi — z naselitvijo 100 družin v Kovlarskem naselju na Ličarjevem pa bo potreba otroškega vrtca v Zg. Trbovljah postala še večja. V tem delu trboveljske doline, kjer nove hiše stalno rastejo, je nujno, da deluje poseben otroški vrtec.

Nalog, ki so ostale nerešene, je še kopica. Najvažnejše, ki jih bo treba rešiti, so brez dvoma, kakor že naštetje vodovod, rekonstrukcija ceste proti železniški postaji Trbovlje s pokritjem potoka in pa kakor vedno: stanovanjsko vprašanje.

SS

IZ DELAVSKEGA ODRA V LJUBLJANI

Delavski oder v Ljubljani je v mesecu septembru razpisal natečaj za mladinska odrska dela, ki bo končan februarja prihodnjega leta. Iger za mladino na Slovenskem močno priranjkuje, zato rezultata ne pričakuje z zanimanjem samo razpisnik, marveč tudi vrsta amaterskih izralskih skupin in dramskih družin na šolah. Upajo, da bodo sorazmerno visoke nagrade (200.000, 150.000 in 100.000 din) privabile k sodelovanju tudi naše pomembne mladinske pisatelje.

VEČER — ZAPUSCENO KOPALIŠČE NA IZLAKAH.

NEKAJ ZA STARŠE ob sprejetju zakona o osnovni šoli

Župnik iz Svibnega pred sodiščem

Stalno so prihajale pritožbe vaščanov iz Svibnega in okolice, da se župnik Leopold Povše vmešava v stvari, ki se ga ne tičejo, kar je povzročalo večkrat razburjenje med vaščani.

Pred okrajnim sodiščem v Trbovljah je bila v petek, 30. oktobra obravnava proti župniku Leopoldu Povšetu iz Svibnega, ki ga je obtožnica dožila več stvari, med drugim, da je kot verski predstavnik zlorabil svobodo opravljanja verskih namenov, ki so nasprotni ustavnemu redu. Tako je neugotovljenega dne v februarju ali marcu 1959 med pridigo v cerkvi Sv. Janeza v Počakovem govoril, da obstajajo ostra cerkvena določila za tiste vernike, ki duhovnike tožijo pred posvetnim sodiščem. Kdor je z duhovniki v nesporazumu, bo izključen iz katoliške cerkve, ne sme biti cerkveno pokopan, ne sme iti za botra in prav tako ne sme v gozdu, ki je cerkvena last, sekati lesa. Verniki v Svibnem so slednjo župnikovo izjavo razumeli tako, da je gozd, ki ga je Emil Balda dobil od agrarne reforme, v gosposkarskem sestavu župnika. Prav jasno je, da na gozd, ki je bil z agrarno reformo dodeljen drugemu, nima več pravice župnišče, v tem primeru župnik Povše iz Svibnega.

Župnik Povše se je nadalje vtikal v stvari, ki hudo žalijo nase upravno ureditev, kakor tudi nase organizacijo ZKJ, ki jo je žali. Tako je med drugim rekel tovarišu Spilaku, župničarju iz Zidanega mosta, ko se je vračal iz Hrastnika, »da ima zato rdečo kravato, ker je bil v levem brigadu«. — Spilak je bil namreč na sedežu Oblo Hrastnik. — Kaj čudna pripomba župnika Povšeta, da je sedež občine »levji brigad«. In da nimajo ljudje, ki so na tem sedežu nobenega usmiljenja s človekom, ki je pogorel.

Župnik Leopold Povše je namreč 10. februarja 1959 pogorelo gosposkarsko poslopje v Svibnem. Ker mu pač ni bilo ustrezno tako, kot je on sam hotel glede obnove tega poslopja, je mož lokal vse mogoče stvari. To je privedlo tako daleč, da je župnik mimo drugega blati tudi upravno oblast ter se spravi celo na organizacijo ZKJ. O tej organizaciji je govoril in raznašal neresnične stvari, ki utegnejo škodovati njeni časti in ugledu. — Ob priliki, ko mu je pogorelo gosposkarsko poslopje, je namigaval in izmišljal, kot da so komunisti ti, ki so mu podtaknili ogenj. Vse to kajpak ni bilo res in možaj je izmišljal vse to samo zato, da bi žali in blati organizacijo ZKJ.

Sama sodna obravnava je potrdila vse navedbe in da je župnik Leopold Povše kriv, da je kot verski predstavnik zlorabil svobodo opravljanja verskih dolžnosti, da je blati državno upravo in da si je izmišljal stvari o organizaciji ZKJ z namenom, da bi škodoval ugledu te organizacije.

Prav zanimivo je tudi pismo prof. Alojza Pavliča, ki je bil pred vojno poslanec v Trbovljah ter je po vojni služboval kot župnik na Dobovcu. Pismo so na sodni obravnavi prebrali, v katerem prof. Alojz Pavlič vldno prosi župnika Leopolda Povšeta, da prekliče pred dekanom Antonom Lovliom iz Radeč vsa obrekovanja, ki jih je prof. Pavlič zvedel na Dobovcu v cerkvi ali pa pred verodostojnimi pričami. V pismu pise,

da je to dolžan storiti pred smrtnim grehom, ves čas da je v smrtnem grehu in nevedno opravlja svete obrede. Ali mu vest ni ne očita? Zdelo se da ga bo kmalu velika nesreča. Ali ne ve, da je umrl ta in ta, ker so ob nedeljah delali, preveč pil in obrekovali? Vse to sem vnaprej napovedal. »Videnje sem imel, da ste se na cesti ponesrečili s kolesom — torej prekličite, še je čas! — Tako píše prof. Alojz Pavlič.

Sodišče je upoštevalo vse olajševalne okoliščine, vendar je za navedene prestopke, ki so dovolj veliki, kaznovalo župnika Leopolda Povšeta iz Svibnega s 5 meseci zapora.

Občina Brežice je v okviru svojega občinskega praznika v počastitev 40-letnice KPJ priredila prvenstveno tekmovalno obveznikovo PVV, in sicer patrole tek. Tek so predvojaški obvezniki izvedli v soboto, 25. oktobra t.l., v Brežicah, organizacija te prireditve pa je prevzel odsek narodne obrambe pri Oblo Brežice. Tekmovalje v tekui je bilo organizirano tako, da so se ga udeležili obvezniki iz krajevnih uradov, gimnazije in obrtno-trgovsko-vajenške šole je bila dolga okoli 6000 m z raznimi preprekami in nalogami.

Spridlo okoliščine, da je bilo tako tekmovalje v kraju prvič, so tekme navzile neizkušeni in še drugih pomanjkljivosti zelo dobro uspele.

Ekipa, ki je zastopala krajevni urad Cerklje ob Krki, je osvojila prvo mesto in je izpolnila vse svoje naloge ter pretekla progo v 28 minutah. Drugo mesto je zasedla skupina, ki je zastopala obrtno-vajenško šolo v Brežicah ter je prišla na cilj v 34 minutah, tretjo ekipo

pa so sestavljali obvezniki iz gimnazije ter so pretekli stezo v 38 minutah.

Tekmovalce so še ekipe, ki so zastopale krajevni urad Čatež, Kapele in vajenško šolo vseh strok, ki pa so izpolnile svojo nalogo v času nad 40 minut.

Pri nekaterih ekipah je bilo opaziti pri tekmovalju, nekaj napak, tako na primer, da alse bile dovolj utrjene. Prav tako je bilo drugod spet opaziti, da tudi učitelji niso izpolnili pri ekipah svojih nalog ter tegač niso bili zadostno izurjeni. Pri mladincih smo prav tako lahko ugotovili, da so imeli precej volje za izvršitev tako napore. da tekmovalja, da pa jim je manjkala kondicija.

Glede na te ugotovljene pomanjkljivosti bi bilo treba pri prirediteljih ekipah poskrbeti, da se morajo za bodočo tekmovalja bolj pripraviti in da bi se vnesle v učni program ena ali dve temi, da se obvezniki izurijo

novos v korist in krepitev miru... Mimo tega je premier Hruščev izrazil obžalovanje zaradi kitajsko-indijskih incidentov v Ladaku in izrekel upanje, da jih bosta obe prižadeti strani razumno, v obojestransko zadovoljivo poravnali.

S tem prehajamo že na tisto področje, kjer opažamo dejavnost, ki je

nasprotna duhu Camp Davida. Najintenzivnejša je ta dejavnost na indijsko-kitajski meji, kjer skušajo Kitajci z vojaškim in diplomatskim pritiskom prisiliti Indijce k razgovorom o reviziji meje. Meja sama je lahko sporna, saj na stotine in stotine kilometrov v globino ni ne naselij, ne poti ne žive živali. Toda metoda, s katero hočejo Kitajci uveljaviti svoje gledišče, predvsem pa čas, ki so ga za to izbrali (vsestransko prizadevanje da se začeti proces popuščanja naprej razvija) opravičuje domnevo, da je Kitajska praksa daleč pro od izjav, s katerimi so najvišji kitajski voditelji podprli sovjetsko prizadevanje, ki se je začelo z obiskom Hruščeva v Ameriki. Danes tudi ni nobenega dvoma, da se dva velika zaveznika ob tem vprašanju ne strinjata, vsaj popolnoma ne. Ko je Hruščev govoril o politiki na Daljnem vzhodu in o Tajvanu (Formozo), ki jo ima okupirano Čangkašsko, je dejal: »V tem popolnoma podpiramo in bomo podpirali L.R. Kitajsko«. Stilistično izoblikovanje izjave torej dopušča domnevo, da obstajajo tudi taka vprašanja, v katerih Sovjetska zveza ne

Novi zakon o osnovni šoli prinaša vrsto novosti in sprememb, ki zadevajo interese staršev in učiteljev. Posebno vprašanje, ki ga obravnava zakon, je napredovanje učencev iz razreda v razred. Predvideno je, da učenci do vključno četrtega razreda praviloma napredujejo v naslednjem šolskem letu v višji razred. Le ob posvetovanju s starši, ko je učitelj mnenja, da bi bil zaradi napredovanja v višji razred otežkočen razvoj in uspeh učenca, ki je pokazal na splošno slab uspeh, lahko učitelj odloči, da mora učenec razred ponavljati.

Učenci od petega do sedmega razreda pa napredujejo v višji razred, razen če so iz več kot dveh predmetov ocenjeni z negativno oceno. Tudi v tem primeru se razredni zbor posvetojuje s starši v primeru negativnih ocen iz dveh predmetov, kolikor bi bil to razlog za otežkočen razvoj in uspeh učenca.

Za opravljeni osmi razred se sodi, da je učenec z uspehom dovršil obvezno šolanje iz vseh predmetov. Z izpiztom je možno popraviti negativne ocene iz enega ali več predmetov.

Posebno pozornost posveča zakon o osnovni šoli tudi šolobveznim otrokom, ki zaradi bolezni ali iz drugega upravnega razloga ne morejo redno obiskovati šole. Le-tim je omogočeno, da delajo izpite iz učne snovi tistih razredov, ki jih učenci niso mogli končati.

Zakon daje nadalje poudarek povezavi šole in družine, kar se naglašja z vskladitvijo vzgojno izobraževalnega dela in z medsebojno pomočjo na tem področju. Pri tem vprašanju so mišljene razne oblike od znanih rednih roditeljskih

sestankov, obiskov staršev v šoli, obiskov učiteljev na učnem domu ter organiziranih skupnih letovanjih. Ipd.

To so le nekatera področja, ki jih obravnava novi izšli zakon o osnovni šoli. Uspešna uveljavitev njegovih načel je predvsem v aktivnem sodelovanju organov družbenega upravljanja na šolah, in sicer šolskih odborov, katere so v glavnem izvolili v naših občinah ob zadnjih zborih voliv-

cev, oziroma ki so jih imenovali določene družbene organizacije.

Področje dela šolskih odborov je široko, kajti le-ti skrbijo za celotno življenje in delo osnovne šole, skrbijo za izboljšanje materialnih in drugih pogojev za delo in življenje na šoli, skrbijo za sodelovanje šole s starši, pomagajo učencem, ki so končali osnovno delo, pri izbiri poklica z nasveti, priporočili, ob nadaljnjem šolanju s predlogi za štipendije itd., da ne bi naštevati vseh podrobnosti, o katerih se bodo člani šolskih odborov seznanili na posameznih sešnanjih.

Novi zakon o osnovni šoli daje v okviru šolske reforme vse možnosti za čimtesnejšo povezavo staršev s šolo, šole z ustreznimi organizacijami, ki so poklicane in zainteresirane za praktično usposobitev mladega rodu za bodoči poklic in življenje.

ČLOVEK — ČLOVEKU

ODSEL BREZ PLAČILA

V socialističnih odnosih je postavljeno eno izmed zelo važnih in humanih načel, da namreč odpade sleherni izkoriščanje človeka po človeku. Ves naš dosednji razvoj je težil, da bi dosledno uveljavljali ta princip. Pa tudi v bodoče je veljaven za vse naše početje. Treba je povedati, »a je danes vse manj takih izkoriščanj: z utrjevanjem medsebojnih odnosov med ljudmi in utrjevanjem ter krepitevjo organov delavskega in družbenega samoupravljanja, in z verigo najrazličnejših ostalih družbenih institucij se krepi človekova osebnost, njegova ustvarjalna moč, iniciativa, da človek daje vedno več za skupno stvar, in največje priznanje mu je, če vidi ali opazi, da njegovo delo ni padlo na nerodovita tla.

Zadnjič sem se po naključju pogovarjal s človekom, ki je izgubil denarnico s precejšnjo vsoto denarja. V denarnici je bil namreč njegov celomešalni zaslužek. Spriznani se je s sklepe izgubo in premišljeval, kje bi si izposodil toliko denarja, da bi se lahko preživel, oziroma da bi lahko preživel družino. Navsezadnje sem mu, naj se obrne na svoje podjetje, oziroma na njegov upravni odbor, da bi mu, odobrili izredno akontacijo na račun njegove prihodnje plače. Hvaležen mi je bil za nasvet in ga sklenil upoštevati.

Ko sva se nekaj dni kasneje spet srečala, mi je veselega

obrazu pripovedoval, da ga je že tisti dan doma čakala nedotaknjena denarnica: pošten najreditelj mu jo je vrnil, ne da bi hotel en sam samcat dinar za najdenino. Povedal mi je, da mu je hotel vsiliti tisočak, pa ga ni maral. Ne morete si misliti, kako je bil človek vesel. Vrnilo se mu je zaupanje v poštenost ljudi, vzbudilo v njem občutek, da ljudje drug drugega spoštujejo in cenijo, in da mu znajo v sil pomagati.

Zaj pa sem pred nekaj dnevi našel še na nek drug, vsega obsojanja vreden primer. Bilo je v hotelu »Kum«. Natakarcia je razburjeno vprašala poslovođa gostišča, če je videl tega in tega gosta. Poslovođa je zanimal, Natakarcia mu je pokazala nepopit kozarec vina na mizi. Mislija je, da je gost odšel iz hotela samo za trenutek. Ker

ga pa le predolgo ni bilo, ji je postala zadeva sumljiva. Res: ko so pogledali vse prostore gostišča, so se prepričali, da je gost odšel, ne da bi plačal tisto, kar je pojedel in spil.

Kajpada je morala seči v žep natakarcia in plačati v blagajno zapisek tega moža. Ze res, da bo poslej bolj previdna, in da bo bolj pazila, če se bo ta ali oni gost odstranil iz prostora ne da bi plačal, toda v takem lokal mora natakarcia ali natakarcia nujno računati na poštenost ljudi. Kaj bi bilo, če bi zgubila zaupanje v poštenost ljudi?

In naposled še vprašanje? Mar je mislil tisti gost, ki mu žal ne vem imena, da je »okrog prinesel« gostilno? Ali; da bo ogoljufal natakarcio. Konec koncev je ogoljufal svojo lastno poštenost, svoj lastni značaj.

Vloga poravnalnih svetov je velika

V teh dneh so po mnogih slovenskih občinah zbori volivcev, na katerih razen drugih važnih zadev obravnavajo tudi vlogo in pomen poravnalnih svetov in hkrati volijo v te organe ugledne javne in druge delavce. V zasavskih občinah so bili poravnalni sveti že ustanovljeni, žal pa nimamo še podatkov, če je kakšen poravnalni svet že začel z rednim delom.

Podjetje dobro posluje, saj bo letos precej preseglo predviden promet, ki je preračunan na 47 milijonov din letno.

Glavne surovine, s katerimi zbirne baze poslujejo so: krpe, steklo, papir, staro železo, gumo in barvaste kovine. Zaradi razmeroma ugodnih cen so nekateri že skušali prodati podjetju ukradene stvari, kar pa je zadnje čase zaradi zelo ostre kontrole skoraj nemogoče.

Ob koncu navedimo še nekaj cen, ki bodo prav gotovo zanimali številne naše bralce: kosti 12 din za kg, steklo 4 do 10 din, papir 10—20 din, krpe 10—100 din, železo 10 din.

»ODPAD« DOBRO POSLUJE

Planom je zbiranje takega materiala, zlasti papirja, železa in kosti lep vir zaslužka, zato je dotok odpadnega materiala iz široke potrošnje razmeroma visoko zastopan.

Na področju zbira podjetje od padni material od določenih dneh, tako da naši kmetovalci točno vedo, kje in kdaj lahko vnovčijo staro železo in podobne reči, ki pogosto po nepotrebnem poležavajo okrog voglov.

V delovno področje trboveljskega področja »Odpada« sodi ves bivši trboveljski okraj, tako da je bilo treba organizirati manjšo zbirne baze v Hrastniku, Zagorju, Izlahah, Radečah, Zidanem mostu, Sevnici, Brežicah in Dobovi.

PO SVETU

Letos se je v Političnem odboru OZN zgodilo nekaj nezasiščenega, nekaj, kar letopisi Združenih narodov ne pominjajo: za resolucijo, ki sta jo sestavili ZSSR in ZDA ter še pet drugih držav, so glasovali vsi — prav vsi. Pomembnost tega dogodka postane očitljiva, če si nazorno predčimo, kaj pomeni, »vsi«.

Predstavnik arabskih držav so glasovali za isto resolucijo kot Izraelci, in predstavnik Čangkaškovne Formoze je dal svoj glas za resolucijo, ki jo je sestavil pomočnik zunanjega ministra Sovjetske zveze...

To dejstvo je bolj pomembno kot resolucija sama; le-ta po vsebini ni bogata, niti ne predstavlja kakšnega vsebinskega sporazuma. V njenem okviru so samo proceduralna vprašanja: generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld naj izroči odboru deseterice za razorožitev, ki se sestane v začetku januarja, vse dosedanje predloge za razorožitev. Resolucija, sprejeta enoglasno, tudi poziva vlade, naj prispevajo po svojih močeh k naporem za »popolno in dokončno razorožitev«, kar je prav tako novost.

Vsi se strinjajo v ugotovitvi, da je vzpodbudna soglasnost v Združenih narodih posledica Camp Davida, to je srečanja med Eisenhowerjem in Hruščevim v Camp Davidu. »Pred tem kaj podobnega ne bi bilo mogoče«, pravijo diplomati po hodnikih steklene palače Združenih narodov.

V isti okvir lahko štejemo tudi poročilo o zunani politiki, ki ga je predsednik Sovjetske vlade Hruščev prebral na zasedanju Vrhovnega sovetja v Moskvi te dni. Glede koksistence med državami z različnim družbenim sistemom je dejal: »Načelo miroljubne koksistence pomeni nevmesavanje v notranje zadeve drugih držav, medsebojno popuščanje in kompromise ter obojestransko prilagajanje na področju meddržavnih od-

nosov v korist in krepitev miru... Mimo tega je premier Hruščev izrazil obžalovanje zaradi kitajsko-indijskih incidentov v Ladaku in izrekel upanje, da jih bosta obe prižadeti strani razumno, v obojestransko zadovoljivo poravnali.

S tem prehajamo že na tisto področje, kjer opažamo dejavnost, ki je

nasprotna duhu Camp Davida. Najintenzivnejša je ta dejavnost na indijsko-kitajski meji, kjer skušajo Kitajci z vojaškim in diplomatskim pritiskom prisiliti Indijce k razgovorom o reviziji meje. Meja sama je lahko sporna, saj na stotine in stotine kilometrov v globino ni ne naselij, ne poti ne žive živali. Toda metoda, s katero hočejo Kitajci uveljaviti svoje gledišče, predvsem pa čas, ki so ga za to izbrali (vsestransko prizadevanje da se začeti proces popuščanja naprej razvija) opravičuje domnevo, da je Kitajska praksa daleč pro od izjav, s katerimi so najvišji kitajski voditelji podprli sovjetsko prizadevanje, ki se je začelo z obiskom Hruščeva v Ameriki. Danes tudi ni nobenega dvoma, da se dva velika zaveznika ob tem vprašanju ne strinjata, vsaj popolnoma ne. Ko je Hruščev govoril o politiki na Daljnem vzhodu in o Tajvanu (Formozo), ki jo ima okupirano Čangkašsko, je dejal: »V tem popolnoma podpiramo in bomo podpirali L.R. Kitajsko«. Stilistično izoblikovanje izjave torej dopušča domnevo, da obstajajo tudi taka vprašanja, v katerih Sovjetska zveza ne

misli v celoti podpirati svoje kitajske zaveznice. Nobenega dvoma ni, da gre tu za vprašanja, ki zadevajo politično popuščanje mednarodne napetosti. Seveda pa bi bilo zmotno, če bi mislili, da pomenijo te razlike v gledanjih na nekatere probleme že odkrit spor med Pekingom in Moskvo! Amerika je drugo področje, na ka-

Tudi njihova politična neodvisnost je bila ustrezna temu razmerju gosposkarskih sil in interesov. V zadnjih letih pa kažejo domala vse latinsko-ameriške države težnjo, uveljaviti popolno gosposkarsko in politično neodvisnost. Ne morda v antizahodnem ali antiameriškem smislu; v odnosih z ZDA hočejo biti le enakopraven partner!

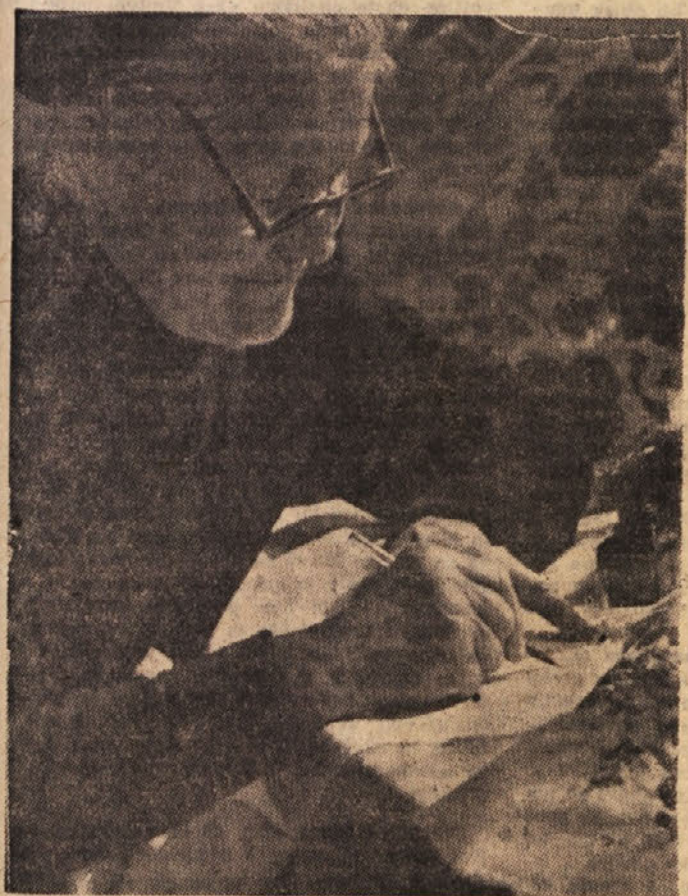
Na čelu teh prizadevanj je Kuba, ki kaže tudi nekatere zunanepolitične težnje, ki jih »zmerni« v ZDA imenujejo »nevtalistične«, zunanepolitična desnica pa naravnost »komunistične«.

Na Kubi, potencialno pa v vsej Latinski Ameriki, v resnici obstajajo zunanepolitične težnje, ki jih je moč primerjati, v nadaljnjem razvoju seveda, z izvenblokovskimi težnjami azijsko-afriških držav. Če so se ZDA s tako politiko do določene mere spriznile v jugovzhodni Aziji in v Afriki, kjer imajo pred nosom tekmeča (Kitajska in ZSSR) ki se potegujeta za naklonjenost teh izvenblokovskih držav, se niso pripravljene sprizniti z izvenblokovskimi koncepcijami, ki jih je šele v zametku moč zaznamovati v Latinski Ameriki, ker jih zaenkrat na tem področju ne silil k temu sovjetska in kitajska tekma v dirki za »pridobivanje duš«. Uveljavitev takih koncepcij v Latinski Ameriki bi namreč pomenilo, da ameriška diplomacija v bodoče pri glasovanjih v OZN ne bi več mogla računati s skoraj 90 odst. gotovostjo na 20 latinsko-ameriških glasov. Na dlani je, da bo šel proces Latinske Amerike v tej smeri vzporedno s procesom popuščanja mednarodne napetosti; zato je razumljivo, da skušajo ZDA storiti vse varnostne ukrepe, da bi proces vsaj zavril, če ga že ne morejo ustaviti. Kuba pa je prva, ki občuti ustrezne poskuse na svoji koži.

50 kg TEŽKA BUČA

Krompir to leto ni tako obrodil kot lani, pač pa kaže, da so buče, ki jih naši delovni ljudje na vasi pokladajo v korita praičem, letos bolje uspele. Vsa tako bi sklepali iz dopisa, ki nam ga je poslal upokojenec Alojz Ulaga iz Pokleke št. 37 nad Bimo. Ta tovariš nam piše, da ima v svojem vrtu bučo, ki tehtaja približno 50 kilogramov. Silko te težke buče žal ne moremo objaviti, ker je naš fotoreporter zaposlen drugje. Kdor se zanima, si ta sadež, ki bi ga bil vsak kmetovalec vesel, lahko ogleda pri navedenem tovarišu. Mi mu vsi čestitamo k nenavadnemu uspehu z žetjo, da v tako bučo pridobije leto prav tako dobre obrodilke. Upajmo, da bo tudi za krompir prihodnje leto boljše letina kot letos.

IZ NAŠIH DELOVNIH KOLEKTIVOV

BABICA PIŠE PISMO

ZAVAROVANCI V HRASTNIKU SO RAZPRAVLJALI

6 milijonov izgubljenih dni

V večini podjetij in ustanov v hrastniški občini so se zavarovalci socialnega zavarovanja že pomenili o delu in problemih v zdravstveni službi.

V posameznih delovnih kolektivih so zavarovalnici prinesli prav umestne predloge, kako določena vprašanja v zdravstveni službi spraviti s sveta. Tudi delavski svetovi sami so v zvezi s številom bolnikov in nezgodnih obravnavah, kaj bi bilo pokreniti za izboljšanje položaja. Na zadnje sestanke so bili klicani tudi obratni zdravilniki na poročilo in so tudi ti sprožili nekaj predlogov za odpravo raznih pomanjklivosti.

Iz poročil, ki so jih na sestanku zavarovalcev v Hrastniku podali uslužbenci izpostave Zavoda za soc. zavarovanje v Hrastniku za prvo polletje 1959, sledi, da je v delovnem področju te podružnice evidentiranih 1395 moških in 991 ženskih zavarovalcev, skupaj 2386. Stevilo teh se je v letošnjem prvem polletju precej povečalo, ker je v okraju začelo delovati

novoustanovljeno gradbeno podjetje.

Če se vprašamo, kako deluje v posameznih krajevnih gospodarskih organizacijah zavarovalna služba, moramo reči, da so v njih dosti zavarovalcev preprosto priglasihi oziroma odglasili, kar povzroča izpostavo Zavoda za soc. zavarovanje precejšnje težave. Tako je bilo priglasihi skupno 603 novih zavarovalcev, od njih prepoznano 45 (priglasihi rok 8 dni). Odjavljenih je bilo v tem razdobju 385, od teh prekasno 52. Sprememb je bilo 112, od teh 64 prekasko priglasihi. — Sodnik za prekrške je obravnaval 7 primerov nepravilnosti.

Stanje izgubljenih dni kaže naslednjo sliko: v Stekarni je bilo 715 bolezenskih primerov s 6349 izgubljenimi dnevi in vrednosti 2.595.847 din. Delovnih nezgod je bilo 34, izgubljenih dni pa 170 v vrednosti 121.638 din. Porodov je bilo 59 ali 4608 izgubljenih 368 v vrednosti 1.418.807 din. — V Tovarni keramičnih izdelkov pa je bilo v tem razdobju 70 bolezenskih primerov s 978 izgubljenimi dnevi in vrednosti 3.978.000 din. Ponesrečilo se jih je v tej tovarni 10, dni pa je bilo izgubljenih 368 v vrednosti 164.695 din. Nadalje beležijo tu še en porod ali 14 izgubljenih dni v vrednosti 6073 din.

Z ostalimi podjetji in ustanovami v okraju je bilo izpostavljeno soc. zavarovanje skupno priglasihi 1043 bolnikov ali 16.177 izgubljenih dni in vrednosti 6.050.036 din.

Če pogledamo odstotek izostankov od dela zaradi bolezni in nezgod v prvih 6 mesecih tega leta, vidimo, da je ta znatno nižji kot v obdobju pred tem. Tako je imela Steklarna Hrastnik v januarju 4,10% bolnikov, v februarju 5,21%, v maju 5,35%, v aprilu 8,06%, v maju 4,94%, v juniju pa 4,67%. — Keramična tovarna pa beleži v januarju 5,65% bolnikov, v februarju 6,70%, v maju 5,43%, v aprilu 5,10%, v juniju pa 3,2%.

Val izdatki so stali v prvem polletju socialno zavarovalno službo 40.878.000 din, medtem ko je imel celotni okrajni zavod za soc. zavarovanje v Trbovljah izdatkov in dohodkov kot sledi: dohodkov 231 milijonov 963 tisoč din, izdatkov pa 176 milijonov 931 tisoč din. Pozitivna raz-

lika v poslovanju sektorja te okrajne zavarovalnice je znašala 55 milijonov 32 tisoč din, vendar ta razlika ni realna, ker se zdravstvene storitve od meseca marca dalje plačujejo pavšalno, pavšal pa še ni bil obračunan. Zaradi tega je bilo v razpravi pojasnjeno, da je kritika, da dela Zavod za soc. zavarovanje z dobičkom, neumestna.

Mimo administrativnega dela, ki ga zavarovalna služba povzroča Zavodu za soc. zavarovanje, pa je leta tudi v tem pogledu vseskozi težil za tem, da zavarovalcem tudi v drugih pogledih pomaga. Tako je na primer v preteklih mesecih šolska zobna poliklinika iz Ljubljane pregledala pri večini učencev osnovne šole do 4. razreda zobovje in jim ga v danih primerih večinoma popravila.

V bolnišnicah se je zdravilo 282 zavarovalcev, stroški ranje pa so znašali 7.784.000 din.

Samo za bolnike, ki bolehalo za TBC, je zavod izdal 1.890.000 din. Ta številka je za hrastniški kraj velika. Zaradi tega so na zasedanjih delavskih svetov v podjetjih razpravljali, kako v tem pogledu pomagati. Tako bo na primer treba delavcem v kolektivih v večjem številu nuditi toplo malico med delom in urediti prostore za družbeno prehrano zaposlenih.

V zdraviliščih se je zdravilo 6 bolnikov, ki so stali 348.000 din. Tu so upoštevani samo tisti, ki se zdravijo v domovih po več mesecev v Valodrti, Rakitni itd.

Iz celotnega poslovanja in razprav o zdravstveni službi v kraju je videti, da je leta še precej dobro delovala, če upoštevamo težave glede nezgodnih prostorov in pomanjkanja inventarja. Kakor na ostalih sestankih, so tudi na tem izrazili željo, da se čimprej zgradi potreben zdravstveni dom, ki bo ob potrebi vsem zavarovalcem nudil potrebno pomoč. Prav tako bo treba v Hrastniku urediti zobozdravstveno službo, da ne bodo zavarovalci hodili čakat v ambulanto že ob treh ali štirih zjutraj.

Takšni sestanki in razgovori o problemih v zdravstveni službi so koristni, da se zavarovalci seznanijo s temi vprašanji in prinesejo predloge za izboljšanje stanja.

Delaj varno, da se izogneš nezgodi!

(Razmišljanje o porastu nezgod v Zagorju od 30. IX. 1959)

Zadnjič sem se mudil v kopalnici rudniškega obrata Kisovec. V desnem kotu kopalnice so po vrsti razporejena debela v dožini enega do dveh in pol metra. Na vsakem debilu je pritrjen listič: 128, 256, 316 in 1015 dinarjev. Zraven je pritrjen grafikon o cenah posameznega materiala, ki ga potrebujejo v jami. Velik dvobarvni napis: Preber! zapomni si in varuj! opominja rudarje na varnost pri potrošnji vseh vrst materiala, spodaj na zaključku grafikonu pa je važno geslo: »Tudi z varčevanjem koristiš sebi in skupnosti!«

Na nasprotni steni pa visi na steni velika črna tabla. Zgoraj je napisano: »Delaj varno, da se izogneš nezgodi!«. Spodaj sledijo imena in opis ponesrečenec, oziroma nesreč, ki so se zgodile od 1. do 30. oktobra. Ko sem prebral imena ponesrečenec in vzrok nesreče, sem se spomnil analize nezgod, ki jo je teden dni prej objavila Zagorje za socialno zavarovanje v Zagorju. Dokaj tehno poročilo, ki ni zgolj poročilo, marveč skuša dati tudi nekaj predlogov za odpravo prepoznanih nesreč, ki stanejo skupno imetje toliko dragocenih sredstev in še bolj dragocenega človeškega zdravja. Preden bi prešel na opisovanje vzrokov in možnosti za odpravo nesreč, pa se mi zdi potrebno poudariti vsaj en pomen tiste tabele, ki visi pritrjena v kopalnici obrata Kisovec. Verjetno je malo takih, ki ne bi utegnili pogledati na steno in prebrati, kaj je novega napisanega. Ni dvoma, da si rudarji, ko preberejo tisto, kar je napisano, zapomnijo, če že ne imena ponesrečenca, pa vsaj vzrok nesreče. Prav tako si dobro zapomnijo, kako je prišlo do te ali one nesreče.

V letošnjih devetih mesecih je bilo v zagorskih delovnih kolektivih mnogo več nesreč kot drugokolič. Četudi se higiensko, tehnične komisije, vodstva podjetij in samoupravni organi zadnje čase močno prizadevajo zmanjšati število nesreč in imajo pri tem seveda tudi določene uspehe, je le-teh še vedno mnogo preveč. Toda žal treba je ugotoviti, da so še nekatera podjetja, ki menijo, da je osebnostna varnost stvar vsakega posameznega delavca, ne pa zadeva vsega kolektiva in s tem vse naše skupnosti. Ponekod se gre do celo igro slepih miš, in priglasihi nesreče celo za leto dni nazaj, ali pa, da nezgode sploh niso vpisali v knjigo nezgod.

Komu koristi tako slepomišnje?

Se bolj važna je ugotovitev, da gre v mojih primerih nesreča na račun delavca, namreč zato, ker ni uporabil varnostnih pripomočkov, ki mu jih daje podjetje, ne zato, da bi vselej kje v kakšni zaprjeni omarici predal, marveč, da so stalno pri roki, oziroma vedno za uporabiti. Resda so nekateri varnostni pripomočki taki, ki delavca celo ovirajo pri delu ali pa manjšajo njegovo delovno prizadevanost, toda prav gotovo ga ščitijo pred tili ali ono nevarnostjo.

Kolikokrat smo že ugotavljali, da je opustitev varnostnih mer pri tem ali onem delu upropastila življenje temu ali onemu delavcu, navadno očetu enega ali več otrok. I-tem navadno niti ne povemo ponesrečenčevi družini, na kak način se je njihov rednik ponesrečil, ker bi to družino še bolj prizadelo. Enkrat za vselej bomo morali tudi odstraniti pojave, ki so čisto vzroki nesreč. Tu in tam namreč še vedno nosijo na delo s seboj piščo, ali pa hodijo po njo v bližnjem gostilno. Ob takih prilikah pride najraje in najlažje do nesreče. Odpraviti bi treba tudi tisto nemogoče zatiskanje oči. Namreč mnogo je primerov, da nadzorni organ vidi oziroma opazi, da delavec ni uporabil zaščitnega sredstva, pa ne stori prav ničesar. Ker se »bojda«, noče zametiti delavcu ali skupini delavcev, ali pa da ne bi »kdo rekel, da je tečen«. Hvala lepa za tako »solidarnost«, ki ni nič drugega kot metanje peska v oči!

Analiza stanja nezgod od 1. I. 1959 do 30. 9. 1959 je dokaj porazna. V celoti se je v tem obdobju ponesrečilo 861 ljudi, od tega 833 moških in 28 žensk. Najbolj neverjetno je to, da se je ponesrečilo kar 429 kvalificiranih delavcev, torej takih, ki imajo za svoje delo vse potrebne kvalifikacije. Njim sledijo nekvalificirani potem pa polkvalificirani delavci in vajenci. Največ nezgod je bilo na stopalnih, prstih nog, in sicer kar 189. Nato sledijo poškodbe prstov leve in desne roke, telesa, desne roke in zapestja, oči, glave in podobno. Se bolj zanimivo — sicer razumljivo — je, da se je zgodila največ nesreč v peti uri delovnega časa. Ta ura je torej najbolj nevarna, ker se delavec že kolikor toliko utruja. Dosti manj verjetno pa je, da se je zgodilo kar 97 nesreč v prvi uri in v drugi uri dela. V prvi uri kar 97, v drugi uri 137, v tretji uri dela pa 143, v četrti upada, in je doseglo 107 nesreč, v šesti uri se jih je ponesrečilo 132, v sedmi pa samo 57 in v osmi uri samo 24.

Po svoje zelo zanimivo je tudi to, da se je ponesrečilo največ mladih ljudi. Delavci rojeni v letih od 1921 do 1930 odnašajo v celokupnem številu nezgod v zagorskih kolektivih rekordno število, namreč kar 280 primerov. Razumljivo je, da se jih je ponesrečilo največ pri rudniku, ker je to podjetje največje in zaposluje največ delavcev. Analiza tudi kaže, da je bilo lažjih nezgod 802 in samo 58 hudih ter ena smrtna. Vendar tudi te številke niso kdo ve kaj razveseljevali proti lanskemu letu, ko je bilo do konca leta samo 985 nesreč. Posebno hudo je to, da je bilo v tem času 58 hudih nesreč, vsaka taka nesreča pa prikuje ponesrečenca najmanj 21 dni na bolniško posteljo oziroma ga naredi nesposobnega za delo.

Kaj kažejo prvi rezultati?

ZANIMIVA ANALIZA IN PRIMERJAVA OSEBNIH DOHODKOV PO UVELJAVLJANJU NOVIH TARIFNIH PRAVILNIKOV V ZAGORJU

Občinski ljudski odbor v Zagorju je pred kratkim sklenil, naj zbor proizvajalcev pri občinskem ljudskem odboru na eni izmed prvih prihodnjih sej prouči tudi analizo nagrajevanja, odkar so v veljavi novoizdelani tarifni pravilniki. Izdelavo analize so poverili strokovnjaku za tarifna vprašanja, in v kratkem bo občinski zbor proizvajalcev sedel k razpravi o teh vprašanjih.

Takoj lahko povemo, da je bilo povsem pravilno, da se je občinski zbor proizvajalcev v Zagorju odločil razpravljati o prvih rezultatih novega, oziroma stimulativnejšega nagrajevanja, ki so ga gospodarske organizacije na področju zagorske občine začele uveljavljati s novoprejetimi tarifnimi pravilniki. Ni dvoma, da bo razprava odprla marsikatero dobro, pa tudi slabe strani dosežanjega uveljavljanja stimulativnejšega nagrajevanja, in da bo hkrati dala vrsto napotil in sklepov, kako si tudi v bodoče prizadevati za izboljšanje in vedno večjim uveljavljanjem še vzpodbudnejšega nagrajevanja. Vse dosežane razprave v občinah oziroma v podjetjih ali v političnih organizacijah so potekale v znamenju naročil, naj se v bodoče iščejo še dolednejše oblike nagrajevanja, predvsem take, ki bodo še bolj vzpodbudile k delovni vnemi in ki bodo v korist skupnosti in proizvajalcev.

Od uveljavljanja novih tarifnih pravilnikov, oziroma odkar so bili potrjeni novi tarifni pravilniki v občini Zagorje, so se povprečno zvišali osebni dohodki za 18, 07 odst. Ali: lani je znašal povprečni zaslužek zaposlenega 17 962 din, letos pa 21.209 din. Bistveno povečanje iz tega pa gre na račun prometa in gostinstva. Komunalno podjetje, trgovina in gradbenišvo sicer precej prekorajčujejo povprečni odstotek povečanja, vendar so njihovi povprečni osebni dohodki k zaposlenega še kar v skladu z njihovo dejavnostjo. Samo Kmetijske zadruge niso uspeli

v prvem polletju realizirati osebnih dohodkov v višini, ki so jih dosegli lani.

Kot vidimo, je odstotek povečanja osebnih dohodkov precej velik, vendar v primerjavi z doseženim uspehom v proizvodnji povsem utemeljen. Proizvodnja se je namreč v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečala za 17,06 odst., vrednost prometa v trgovini pa za 11,84 odst.

Rudnik Zagorje je v prvem polletju 1959 povečal proizvodnjo v primerjavi s prvim polletjem 1958 za 35.800 ton premoga ali za 13,8 odst. Tudi rudniški učinek se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 7,8 odst. Osebnih dohodki so v prvem polletju 1959 večji za 19,3 odst., dohodek podjetja pa za 19 odst., in čisti dohodek prav tako za 19 odst. Odstotek nagrajenih po učinku v tem podjetju je znašal leta 1958 82 odst., v letu 1959 pa znaša 84 odst.

Industrija gradbenega materiala je povečala osebne dohodke za 9,8 odst. Za to povečanje ima podjetje kritje v čistem dohodku, ki se je povečal za 10 odst.

Vendar tu ni skoro več nobenih možnosti za povečanje produktivnosti, ker je zmogljivost proizvodnih naprav že 100 odst. izkoriščena.

Tovarna »Sava« je povečala osebne dohodke za 13,5%. Splošni uspeh pa bi bil verjetno še mnogo boljši, če podjetje ne bi imelo v prvem polletju toliko težav s prodajo svojih izdelkov. Znano je, da se to podjetje že delj časa bori s silnimi težavami, predvsem zaradi pomanjkanja oziroma zaradi izrabljenih strojnih naprav oziroma strojev, zdaj pa je kaže, da bodo v kratkem dobili vsaj najpotrebnejše stroje.

Največje povečanje osebnih dohodkov je v podjetju »Avto-voz«. Tu so se osebni dohodki povečali za 33,3%. Na to izredno povečanje osebnih dohodkov je vsekakor vplivalo nadurno in nedeljsko delo, ki se mu ni moč izogniti, zaradi

takega značaja dela, ki zahteva obratovanje ob vsakem času in je ob nedeljah in praznikih mnogo večje kot ob delavnikih.

Tudi ostala podjetja so precej zvišala osebne dohodke svojih zaposlenih. Strojno pletilstvo pa ima v letošnjem letu oziroma polletju povprečno manjše osebne dohodke kot lansko leto kljub ugodnemu finančnemu rezultatu. Realizacija se je povečala na zaposlene za 5%, dohodek za 35%, čisti dohodek pa za 32%, zato je skoro nerazumljivo, da so osebni dohodki v tem podjetju pod lanskeletnim povprečjem.

Tudi Keramična tovarna in Izlakah je povečala osebne dohodke za 19,7%, predvsem na račun korigiranih osebnih dohodkov. V polletnem obračunu je podjetje doseglo kar lep uspeh. Znano pa je, da nameravajo tu po novem letu uvesti nagrajevanje po enoti proizvedenega, kar bo še stimulativnejše vplivalo na zaposlene in s tem tudi na proizvodnjo.

Lesno predelevalno podjetje je povečalo osebne dohodke za 17,5%, produktivnost pa se ni dvignila v razmerju z osebnimi dohodki. Zelo lep poslovni uspeh so dosegla tudi obrtna in trgovska podjetja. V trgovini so se osebni dohodki povečali za 22%, v obrti pa za 17,4% v primerjavi z lanskim letom.

LJUBEZEN IN ŽELODEC

Praded Liebermann iz Los Angelesa se je hotel ločiti od svoje tretje žene. Njegova razlaga: »Rekla je, da si bom moral potlej sam kuhati, ker sem grajal jedi, ki jih je ona pripravljala. Če pa moram sam kuhati, čemu mi bo žena?« Sodnik je bil očitno snagega mnenja kot prilaten tožnik in je ugodno rešil sodno vlogo.

ZAKONSKE ZDRAHE

Najprej je madame Dubois iz Pariza odprla hišno pomočnico, ker ji je rekla, da je neumna gos. potem pa je vložila tožbo za razvezo zakona, ker je mož napisal dekletu v delovno knjižnico tole omeno: »Bila je vedno odkrita in poštena.«

So ga že pri vstopu zavrtili, pa še kakšno broc je izkupil.

Cmok je nato začel študirati, kako bi prišel do denarja. Mislil si je, kako lepo bi bilo, če bi imel denar. Prišel bi v gostilno, se usedel za mizo, gostilničar bi prišel dostojno k njemu in vprašal kaj želi. On bi tedaj naročil žganja in plačal. S tem bi prišel do ugleda, kakor si je to želel.

Mož je tuhtal in tuhtal, vrtil pa možganih, kaj bi bilo storiti. Naenkrat pa, kakor da bi se zabliskalo, mu šine v glavo izvrina misel. Skoraj glasno je začel govoriti, ko se je spomnil, da ima Mohorjev mežnar pravico po vsej fari hoditi v boro, sprejemati žito in denar. Začel je ponavljati besede: »Sedaj se mi mora obrniti na bolje. Šel bom v boro — šel bom v boro!«

Blazeno zadovoljstvo se je razlilo po Cmokovem kosmatem obrazu sprito in imenitne ideje, ki se je v srečnem trenutku porodila v njegovih možganih. Glasno si je rekel: »Cmok — sedaj pa na delo!«

In tako je Cmok najprej odšel v trg k trgovcu Dobrini, lepo pozdravil in s pobožnim pogledom v trgovca rekel: »Mohorški gospod mežnar za božjo voljo prosi, da bi posodil nekaj vreč, ki jih potrebuje za boro.«

Trgovca se je začudil: »Saj Mohorjev mežnar hodi v boro šele v pozni

jeseni ali pozimi? Sedaj pa je šele avgust!«

»Ja, ja,« je Cmok vzdihujoče odgovoril. »Gospod mežnar so hudo bolni, pa so mene naprosili, naj grem jaz za njih v boro, sedaj ko je mlaček v kraju, da bi dobili kaj pšenice, ker se v jeseni dobi samo koruza. Koruznih jedi pa gospod mežnar ne morejo uživati, ker so že stari in hudo bolni!«

Trgovca je zmajal z glavo. Vse to se mu je zdelo neverjetno. Vendar je šel v skladišče in se kmalu vrnil s svežnjem vreč: »Tu imate šest vreč, ki so skoraj nove. Po uporabi jih prinesite nazaj, če ne, jih bo treba plačati!«

Cmok je zaobrnil oči in z vso pobožnostjo zatrdil: »Vrniti! Vrniti! Saj ima midva z gospodom mežnarjem poštenjaka, da nama ni para.« Še se je Cmok globoko zahvalil in se poslovil. Napotil se je s svežnjem vreč na svoj skedenj in z zadovoljstvom govoril sam s seboj: »Začelo se je dobro! Le eno vrečo si je pridržal, ostalih pet pa je zakopal v seno.«

Po temeljitnem premisleku se je odločil, da bo naslednji dan odšel v eno uro oddaljeno vas, kjer ne poznajo ne njega in najbrž tudi ne mežnarja. Ko je drugi dan prišel do vasi, kamor se je namenil, se je kar pri prvi hiši oglašil. Ko je stopil v hišo in pozdra-

vil, je naenkrat začel tožiti, da ga v želodcu neznansko ščiplje. Prosil je za malo žganja. Gospodinja je takoj prinesla steklenico žganja in malo čašico, ki mu jo je napolnila. Cmok je začel čašico obilovovati, ni je pa izpil. Medtem je morala gospodinja za nekaj trenutkov oditi v kuhinjo, Cmok pa je ostal sam s sobi. Pograbil je steklenico na mizi in jo nastavil na usta. V debelih požirkih je goltal žganje in površina v steklenici se je znatno znižala. Ko se je gospodinja vrnila iz kuhinje, je Cmok držal čašico v rokah in na vso moč hvallil, kako dobro in zdravilno je to žganje. »Samo nekaj kapljic sem ga srknil, pa me je že nehalo ščipati.«

»Od kod pa prihajate?« je vprašala gospodinja.

Cmok, ki se mu je jezik že zapletal, je rekel: »Jaz sem mežnar iz Mohorja. Jaz sem tisti, ki skrbi za vaše duše. Jaz sem tisti, ki vas vsako nedeljo vabi v cerkev, da se ne boste pogubili. Če mene ne bi bilo, niti ne bi vedeli, kdaj je nedelja, in davno bi vas že vse skupaj vrag odnesel. Jaz pa sem tako dober, da delam vse to brezplačno. Samo enkrat na leto se oglašam pri boljših ljudeh, da mi dajo kaj v denarju — pšenico pa tudi vzamem! Razgrnil je prazno vrečo. »Pšenice nimamo,« se izgovarja gospodinja. »Toča nam jo je stolkla.«

»Pa dajte denari!«

»Koliko pa?«

»Koliko! Ha, ha, ha!« se zakrohota pijani Cmok. »Saj je to, kar deni, za odkup vaših grešnih duš! Kar date, s tem niti ne plačate truda, ko to skupaj nosim. Kaj pa moja skrb ob nedeljah in delo?«

»Imate puščico?« (Mali nabiralnik, ki mora biti zaklenjen.)

»Nočem imeti puščice,« reče Cmok. »V puščiko ljudje spuščajo samo stare gumbice in druge ničvedne stvari. Jaz pa hočem imeti veljavni denar, in da vem, koliko kdo da, to se reče, koliko cenj vrednost svoje duše. Da, tako je!«

Gospodinja je bila nekako osupnjena. Bilo jo je strah pred tujcem, ker je bila sama doma. Prinesla mu je srebrno krono.

Cmok je zaničljivo pogledal: Nimate več? Potem mi pa dajte še nekaj žganja s seboj, da ga bom imel za zdravlilo.«

ČMOK

(IZ STARIH ČASOV PO USTNEM IZROČILU ZAPISAL: AVGUST FARJANČIČ)

V ozki soteski med dvema hriboma leži starodavni trg, skozi katerega teče mala rečica.

Nedaleč od trga je stal zamaskiran top, s katerim je mežnar farne cerkve streljal v oblake, kadar se je pripravljalo za nevihto in točo. Vsako nedeljo je mož nabiral od faranov prostovoljne prispevke za smodnik. Če mu je kdo odklonil, je šaljivo rekel, da ga po njegovih nji vah spustil točo. Tako mu je vsak rad dal dva krajcarja ali groš, samo da ne bi bilo toče. Kadar se je pripravljalo na nevihto, je mežnar na vso moč streljal iz topa. Kadar pa je veter oblake pogнал naprej, se je pobahal, da je to njegova zasluga.

V okolici trga je živel neki Cmok. Od kod se je priklatil, kakšno je bilo njegovo pravo ime, ljudje niti niso vedeli. Ime Cmok so mu dali zato, ker je bil strasten žganjar, in vsakokrat, kadar je izpraznil čašico žganja, je nekako svojevrstno zamokkal. Doma je bil povsod in nikjer. Ta Cmok je

bil mož zrellh let, zdrav in močan. Za delo pa ni maral prijeti. Le kadar ga je glad primoral, je šel h kakšnemu kmetu, da je kaj pomagal toliko časa, da se je najedel, potem pa brez sledi izginil. Bil je, kakor že rečeno, strasten žganjar. Kadar je bil pijan, je zmeraj čez ves svet robanil, da ni nikjer nobenega reda. Stanoval je Cmok po raznih skednjih in šupah. Nekaj časa tu, potem se je zopet preselil drugam, tako da pravzaprav nihče ni vedel, kje prebiva. Bil je brez vseh sredstev, ker se ni hotel nikjer zaposliti. Kadar ga je pograbil na premagljivo strast po pijanci, je hodil od gostilne do gostilne, da je našel kako plesko družično, ter brez vsakega povabila priselidel in pomagal pri izpraznjevanju kozarcev, dokler ga ni pobožni pogledom v trgovca rekel: »Mohorški gospod mežnar za božjo voljo prosi, da bi posodil nekaj vreč, ki jih potrebuje za boro.«

Trgovca se je začudil: »Saj Mohorjev mežnar hodi v boro šele v pozni

NOVO UREJENA PRILJUBLJENA PLANINSKA POSTOJANKA NA KALU

(Dalje prihodnjič)

40. - Majre je razložil oskrbniku, da je prišel na to misel, in čimbolj je premišljeval, tembolj verjetna se mu je zdela. Takih sitnosti, da bi Francoze oropali prav na ozemlju, za katerega odgovarja on, pa dr. Burger ne bi imel rad. Zato sta sklenila s Poljakom, da je treba nevarnost sporočiti v Ljubljano.

